

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 23 februari 2017

Verslag van de deputatie

Bevoegd deputatielid: Luk Lemmens

Telefoon: 03 240 52 65

Agenda nr. 2/2

Erediensten. Mechelen. Aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst. Kosten in de periode van 1995 tot 15 oktober 2016. Verdeling van de provinciale lasten. Dadingsovereenkomst met het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Goedkeuring.

1. In het recente verleden werd uw raad slechts occasioneel en sporadisch geattendeerd en geïnformeerd over de problematiek van de verdeling van de provinciale lasten voor de kosten, besteed aan de aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst te Mechelen en te Brussel, via :

- de toelichting bij een noodzakelijke kredietvermeerdering op het provinciebudget: agendapunt nr. 4/15 van de provincieraad van 28 maart 2013 (cf. Bijlage 1);
- een informatieve nota van 6 mei 2013 aan de leden van de provincieraadscommissie Cultuur (cf. Bijlage 2).

Voormelde problematiek betreft vijf gebouwen, waarvan drie te Mechelen en twee te Brussel, nl. :

- 1° de Sint-Michiel-en-Goedelekathedraal te Brussel, beschermd als monument bij koninklijk besluit van 5 maart 1936;
- 2° de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen, beschermd als monument bij koninklijk besluit van 25 maart 1938;
- 3° het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen (Wollemarkt 15), beschermd als monument met besluit van 2 mei 1985 van de Vlaamse Regering;
- 4° het voormalig Refugium van Sint-Truiden (Schoutetstraat 3), beschermd als monument bij koninklijk besluit van 25 maart 1938;
- 5° de aartsbisschoppelijke residentie te Brussel (De Smet de Nayerlaan 570).

Voor meer details over de gebouwen, vermeld onder 3°, 4° en 5° : cf. Bijlage 3.

2. Tijdens de Franse Revolutie werden alle kerkelijke goederen, kerken en bezittingen (waaronder het bisschoppelijk paleis te Antwerpen en het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen) geconfisqueerd en ter beschikking van de Natie gesteld. In het Concordaat tussen de paus en Napoleon Bonaparte (15 juli 1801) werd een nieuwe indeling van de bisdommen overeengekomen, die bekrachtigd werd met een pauselijke bulle (29 november 1801), waarbij het bisdom Antwerpen werd afgeschaft en het aartsbisdom Mechelen een nieuwe uitgebreidere gebiedsomschrijving kreeg : het grondgebied van het departement DIJLE (de latere provincie Brabant) + het grondgebied van het departement van de Twee Neten (de latere provincie Antwerpen).

3. Tijdens het Hollands Bewind kocht de Regering de gebouwen aan, die deel uitmaakten van het oud aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen, om te dienen tot

huisvesting van de aartsbisschop van Mechelen. Tevens werd een architect belast met het opmaken van de plans voor het herstellen en restaureren van het gebouw.

4. Voor de verdeling van de kosten aan de aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst te Mechelen en te Brussel moet men vier opeenvolgende perioden onderscheiden.

1° de periode van 30 april 1836 (provinciewet) tot 6 april 1962 (inwerkingtreding van de wet van 5 april 1962).

Er bestond in het aartsbisdom Mechelen, waarvan de gebiedsomschrijving de beide provincies Antwerpen en Brabant bestreek, slechts 1 enkele kathedraal (zetelkerk van de aartsbisschop), nl. Sint-Rombouts te Mechelen en 1 enkele aartsbisschoppelijke residentie, nl. het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen, in 1921 nog uitgebreid met het voormalig Refugium van Sint-Truiden.

De Onze-Lieve-Vrouwekathedraal te Antwerpen en de Sint-Michiel-en-Goedelekathedraal te Brussel waren gewone "collegiale (gemeentelijke) parochiekerken, met financiële verplichtingen enkel ten laste van de steden Antwerpen en Brussel.

In de periode van 1836 tot 1931 werden de kosten van de werken (onderhoud, verbouwing, verbetering en restauratie) aan beide aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst te Mechelen tussen de provincies Antwerpen en Brabant verdeeld als volgt :

- provincie Antwerpen : 11/20
- provincie Brabant : 9/20. (cf. Bijlage 4)

2° de periode van 6 april 1962 tot 31 december 1994.

In 1961 besloot de paus tot een kerkrechtelijke hervorming van het aartsbisdom Mechelen en tot de kerkrechtelijke heroprichting van het bisdom Antwerpen.

Met de wet van 5 april 1962 (die op 6 april 1962 in werking trad) heeft de Belgische wetgever die kerkrechtelijke hervormingen erkend uit een oogpunt van de burgerlijke wetgeving.

Deze wet bepaalde dat het aartsbisdom Mechelen-**Brussel** de volledige provincie Brabant omvat en het administratief arrondissement Mechelen in de provincie Antwerpen, met uitzondering van de kantons Lier en Heist-op-den-Berg, dus met de kantons Duffel (gemeenten Bonheiden, Duffel en Sint-Katelijne-Waver), Mechelen (gemeenten Mechelen en Willebroek) en Puurs (gemeenten Bornem, Puurs en Sint-Amands).

De wet stelde ook dat de aartsbisschop van het aartsbisdom Mechelen-Brussel twee evenwaardige residenties heeft, één te Mechelen en één te Brussel, en twee kathedrale (zetel-)kerken : de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen en de Sint-Michiel-en-Goedelekathedraal te Brussel.

De aartsbisschop deelde in het voorjaar aan de provincies Brabant en Antwerpen mede dat hij (in afwachting van de latere bouw van een aartsbisschoppelijk paleis te Brussel door de provincie Brabant) zich zelf een voorlopige residentie, gelegen De Smet de Nayerlaan 570 te Brussel, had aangeschaft, waarvoor hij de toekenning van een jaarlijkse vaste financiële residentievergoeding (woonstvergoeding) vroeg. (cf. Bijlage 3, 3.)

In de uitvoeringsbesluiten werden het aandeel van de provincie Antwerpen en het aandeel van de provincie Brabant in de provinciële lasten voor de kathedrale kerkfabrieken Sint-Rumoldus te Mechelen en Sint-Michiel-en-Goedele te Brussel

vastgesteld op 8% en op 92 % (op grond van de bevolkingscijfers van enerzijds de kantons Duffel, Mechelen en Puurs en van anderzijds de provincie Brabant) zonder rekening te houden met het 1/10de van deze lasten dat vooruit ten laste kwam van iedere provincie voor de op haar grondgebied gevestigde kathedrale zetelkerk.

De provinciaalasten voor de kathedrale kerkfabrieken zijn :

- bijdragen in het tekort van de begrotingen van de kathedrale kerkfabrieken
- voorzien in de grote herstellingen (restauratiewerken) aan de aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst (= kathedralen en bisschoppelijke paleizen of residenties);

De gewone herstellings- en onderhoudswerken aan die gebouwen vallen in eerste instantie ten laste van de kathedrale kerkfabrieken. Pas indien zij niet over voldoende financiële middelen beschikken, dienen de provincies bij te springen.

Omdat de nieuwe wet geen bepalingen bevatte inzake de verplichtingen van de provincies betreffende de huisvesting van de aartsbisschop, diende het probleem van de verdeling van sommige kosten verbonden aan beide residenties nog opgelost te worden. Na een impasse van negen (9) jaar en adviesinwinning bij de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie sloten de provincies Antwerpen en Brabant in 1971 hiervoor een overeenkomst "sui generis" af. (cf. Bijlage 5)

In 1972 heeft de provincie Antwerpen in éénmaal de achterstallige residentievergoedingen (jaren 1962 t/m 1971) voor de residentie te Brussel uitbetaald, terwijl de provincie Brabant in de loop van 1972 haar aandeel in de kosten van het bouwkundig en technisch onderhoud van de aartsbisschoppelijke residentie te Mechelen (jaren 1962 t/m 1971) op basis van de door de provincie Antwerpen ingezonden facturen en bestelbons heeft terugbetaald. Geen van beide provincies heeft toen in 1972 gebruik gemaakt van de bepalingen van de wet van 6 februari 1970 betreffende de verjaring van schuldvorderingen ten laste of ten voordele van de staat en de provincies (vijfjarige verjaring).

In deze periode heeft de provincie Antwerpen steeds het standpunt verdedigd dat wegens de ontoereikende financiële middelen van de kathedrale kerkfabriek van Sint-Rumoldus te Mechelen en wegens het gebrek aan expertise en personeel, vertrouwd met de recente wetgeving overheidsopdrachten (wet van 4 maart 1963), het aangewezen was dat de provincie Antwerpen voortaan steeds zelf als aanbestedende overheid zou optreden (in de plaats van de financieel onvermogen kathedrale kerkfabriek) voor de werken inzake het onderhoud en de herstelling van het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen, terwijl de kathedrale kerkfabriek haar schaarse financiële middelen bij voorrang zou besteden aan het zelf uitvoeren van het onderhoud en de herstellingswerken aan de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen. Uiteindelijk gingen zowel de provincie Brabant als het Rekenhof en de Minister van Binnenlandse Zaken akkoord met deze visie.

In deze periode (1962 tot 1994) heeft de provincie Antwerpen ook (soms gelijktijdig) de restauratiewerken aan drie kathedralen mede gefinancierd :

- aan de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal te Antwerpen : als aanbestedende overheid (in plaats van de financieel onvermogen kathedrale kerkfabriek) met bijdragen van de stad Antwerpen en de federale staat/Vlaamse Overheid);
- aan de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen : als aanbestedende overheid (in plaats van de financieel onvermogen kathedrale kerkfabriek) met bijdragen van de stad Mechelen, de Vlaamse Overheid en de provincie Brabant;
- aan de Sint-Michel-en-Goedelekathedraal te Brussel : als medebetalder (8 % op basis van haar bevolkingsaantal in het aartsbisdom) van de werken, uitgevoerd door de provincie Brabant en later door de Regie der Gebouwen als aanbestedende overheid.

3. De periode van 1 januari 1995 (splitsing van de provincie Brabant) tot 31 december 2001 (Lambermont-akkoord).

Door een grondwetswijziging werd de provincie Brabant op 1 januari 1995 gesplitst in de provincie Vlaams-Brabant, de provincie Waals-Brabant en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Op herhaalde verzoeken van de provincie Antwerpen hebben de Ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie enkele wettige bepalingen uitgevaardigd om het vroeger aandeel van de provincie Brabant in de voormelde lasten betreffende de kathedrale kerkfabrieken van Sint-Rombouts te Mechelen en van Sint-Michiël-en-Goedele te Brussel te spreiden over haar drie rechtsopvolgers :

- het samenwerkingsakkoord van 30 mei 1994 voor o.a. de verplichte overheveling van de rechten en verplichtingen van de provincie Brabant naar de provincie Vlaams-Brabant, de provincie Waals-Brabant en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;
- de koninklijke besluiten van 10 april 1995 en van 17 oktober 1995 : vaststelling van de verdeelsleutel van de kosten met betrekking tot de provinciale lasten betreffende beide hogervermelde kathedrale kerkfabrieken. (cf. Bijlage 6)

In de eerste jaren na de splitsing van de provincie Brabant weigerden haar drie rechtsopvolgers nog financieel bij te dragen in de kosten van de restauratiewerken aan de drie aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst te Mechelen. Zij beriepen zich hiervoor op het arrest nr. 25.298 van 9 mei 1985 van de Raad van State inzake de gemeente Kaprijke tegen de Belgische Staat (Minister van Justitie) en de Vlaamse Gemeenschap. (cf. Bijlage 7)

Zij stuurden sommige restauratiedossiers, die de provincie Antwerpen hen had toegezonden gewoon terug en werden hierin gesteund door enkele hoge federale ambtenaren. (cf. Bijlage 8)

In de loop van februari 2000 werden de kosten (289.350,98 EUR) van de door de provincie Antwerpen in de periode 1995 – 1999 uitgevoerde (kleine) werken inzake het bouwkundig en technisch onderhoud van de aartsbisschoppelijke residentie te Mechelen opgelijst en met aangetekende brieven van 14 februari 2000 onder handtekening van de Gouverneur en de Provinciegriffier werden de drie rechtsopvolgers van de provincie Brabant verzocht om hun aandeel (240.624,29 EUR) in voormelde kosten terug te betalen. Met rappelbrieven van 24 oktober 2000 werden zij hiertoe nogmaals verzocht. Enkel de provincie Vlaams-Brabant heeft op 19 februari 2001 haar aandeel ten bedrage van 104.895,52 EUR terugbetaald. De provincie Waals-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben niet gereageerd op de brieven en op de rappelbrieven en hielden zich in een volledig mutisme. De provincie Antwerpen deed vervolgens een beroep op de toezichthoudende Minister van Justitie om te bemiddelen en om de problematiek op te lossen.

4. De periode van 1 januari 2002 (inwerkingtreding) tot 15 oktober 2016.

Door een volgende grondwetsherziening (de bijzondere wet van 13 juli 2001 of het "Lambermont-akkoord" houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en gemeenschappen) werd het toezicht op de kerkfabrieken en op de temporeliën van de erkende erediensten geregionaliseerd met ingang van 1 januari 2002.

Luidens die wet (artikel 92 bis, §2) dienden de drie gewesten in ieder geval (= verplicht) een samenwerkingsakkoord te sluiten voor de regeling van de aangelegenheden die betrekking hebben op de kerkfabrieken die de grenzen van één gewest overschrijden (zoals de kathedrale kerkfabrieken van Sint-Rumoldus te Mechelen en van Sint-Michiël-en-Goedele te Brussel.

Bij het ontbreken (uitblijven) van een dergelijk verplicht samenwerkingsakkoord (in casu tussen de drie gewesten) bleven de procedures, regelingen en feitelijke toestanden, die bestonden op 1 januari 1989 van kracht.

Deze nieuwe wettelijke regeling maakte de behandeling van de dossiers van de aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst te Mechelen en te Brussel nog complexer.

Bovendien werden de begrotingen en de rekeningen van de kathedrale kerkfabriek van Sint-Rumoldus te Mechelen sinds 2003 ook niet meer goedgekeurd omdat zowel de federale Minister van Justitie als de Vlaamse Minister van Binnenlandse Aangelegenheden de nieuwe wettelijke bepalingen anders interpreteerden en zichzelf ter zake onbevoegd achtten.

In de periode van 2002 tot 2008 heeft de provincie meermaals de Minister van Justitie en de Vlaamse Minister van Binnenlandse Aangelegenheden verzocht om een initiatief te nemen om de ontstane problematiek op te lossen. Zelfs het facultatief samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 en de oprichting van een Informatie- en Overlegcommissie brachten geen zoden aan de dijk. (cf. Bijlage 9)

Toen deze pogingen niet tot enig concreet resultaat leidden in de loop van 2008 en er ook nog geen verplicht samenwerkingsakkoord was tot stand gekomen, heeft uw deputatie, na het verzenden van een laatste ingebrekestelling op 31 juli 2008, beslist in het voorjaar van 2009 de provincie Waals-Brabant en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest te dagvaarden voor de Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen in verband met de terugbetaling van hun aandeel in de hogervermelde kosten (cf. supra 3., laatste alinea).

Ook voor de terugvordering van de kosten voor de volgende perioden 2000 tot 2010, 2010 tot 2013, 2014 tot 30 juni 2015 en 1 juli 2015 tot 15 oktober 2016 heeft de provincie Antwerpen de provincie Waals-Brabant en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest steeds voor de rechtbank moeten dagen om de terugbetaling van de kosten in rechte af te dwingen. De provincie Vlaams-Brabant daarentegen betaalde in de meeste gevallen de gevorderde kosten zonder dagvaarding terug.

Wegens de vijfjarige verjaring (provincies Vlaams-Brabant en Waals-Brabant) en de tienjarige verjaring (Brusselse Hoofdstedelijk Gewest) werden een deel van de gevorderde kosten uit de eerste twee perioden (1995 tot 1999 en 2000 tot 2010) door de rechtbanken verjaard bevonden.

In de preambule (nrs. 7, 8 en 9) van de dadingsovereenkomst vindt uw raad een overzicht van de gerechtelijke procedures tussen de provincie Antwerpen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de invordering van kosten aan de aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst te Mechelen.

Op dit ogenblik zijn alle kosten tot en met 15 oktober 2016 teruggevorderd van de drie rechtsopvolgers van de provincie Brabant.

5. De moeizame totstandkoming van het verplicht samenwerkingsakkoord tussen de drie gewesten.

Nadat in februari 2003 en in september 2011 twee ontwerpen van samenwerkingsakkoord niet tot een gunstig resultaat leidden, heeft de Vlaamse Regering op 3 mei 2013 wel principieel een ontwerp van samenwerkingsovereenkomst goedgekeurd. Volgens dit ontwerp zouden in de toekomstige regeling (vanaf de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord) alle lasten voor de aartsbisschoppelijke gebouwen te Mechelen **nog enkel door de provincie Antwerpen gedragen worden**, terwijl alle lasten voor de aartsbisschoppelijke gebouwen te Brussel nog enkel gedragen zouden worden door het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Een geactualiseerde versie van dit samenwerkingsakkoord vindt U in Bijlage 10.

De Vlaamse Regering deelde wel mede dat het ontwerp werd goedgekeurd onder de opschortende voorwaarde dat de provincie Antwerpen met ieder van de drie betrokken tegenpartijen (de provincie Vlaams-Brabant, de provincie Waals-Brabant en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest) een (dadings-)overeenkomst zou afsluiten voor het contentieus met betrekking tot de terugbetaling van de in het verleden (periode 1995 tot 2012) door de provincie Antwerpen gefinancierde kosten voor de aartsbisschoppelijke gebouwen van de eredienst te Mechelen.

Deze voorwaarde was vooraf door de provincie Antwerpen medegedeeld aan de Vlaamse Overheid, vermits de provincie, volgens de nieuwe regeling in het samenwerkingsakkoord opgelegd, volgens de raming (24.916.891,88 EUR) van de meerjarenplanning van de nog uit te voeren restauratiewerken aan de Sint-Romboutskathedraal en aan het aartsbisschoppelijk paleis te Mechelen, na aftrek van de maximale subsidiëring (14.226.893,44 EUR) van de Vlaamse Overheid, nog zelf een bedrag van 10.689.998,344 EUR dient te financieren, waarvan zij bij een ongewijzigde regelgeving 8.889.802,70 EUR kon terugvorderen van de drie andere besturen.

Na enkele jaren van moeizame onderhandelingen heeft uw deputatie in zitting van 15 december 2016 uiteindelijk ingestemd met het finaal dadingsvoorstel geformuleerd door het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, waarbij de schulden uit het verleden (de verjaard bevonden vorderingen) quasi in hun totaliteit worden terugbetaald.

Gelet op voormeld feit wordt aan uw raad voorgesteld om de voorgelegde dadingsovereenkomst goed te keuren. In de Bijlagen Nrs. 11, 12, 13, 14, 15 en 16 vindt uw raad nog meer gedetailleerde informatie over het dossier in zijn geheel.

Dit verslag werd door de deputatie goedgekeurd in zitting van 9 februari 2017.

De provincieraad van Antwerpen,

Gelet op artikel 42 en artikel 43, §2, 20 ° van het Provinciedecreet;

Op voorstel van de deputatie,

BESLUIT:

Enig artikel:

Goedkeuring wordt gehecht aan de dadingsovereenkomst tussen de provincie Antwerpen en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest zoals voorgelegd en beslist wordt over te gaan tot het afsluiten en ondertekenen van deze overeenkomst.

DADINGSOVEREENKOMST

TUSSEN :

Het **BRUSSELE HOOFDSTEDELIJK GEWEST**, vertegenwoordigd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering ten verzoeken van haar Minister-President, dhr. Rudi VERVOORT, met kantoren gelegen te 1000 Brussel, Hertogsstraat 9,
Hierna genoemd "**het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest**", dan wel "**eerste partij**"

EN :

De **PROVINCIE ANTWERPEN**, vertegenwoordigd door haar deputatie, in de persoon van dhr. Luk LEMMENS, eerste gedeputeerde, en de provinciegriffier, dhr. Danny TOELEN, met kantoren gelegen te 2018 Antwerpen, Koningin Elisabethlei, 22, hierna genoemd “**de Provincie Antwerpen**”, dan wel “**tweede partij**”,

De partijen worden hierna samen de “**partijen**” genoemd.

WORDT UITEENGEZET WAT VOLGT :

Preambule

1. Huidige overeenkomst heeft vooreerst betrekking op de verplichtingen, die op eerste en tweede partij rusten in verband met de katholieke eredienst.

Het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest zijn thans een samenwerkingsakkoord aan het uitwerken betreffende de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van meer dan één gewest bestrijkt (hierna “het samenwerkingsakkoord”).

2. De verplichtingen die op eerste en tweede partij rusten in verband met de katholieke eredienst zijn van tweeërlei aard. Zij slaan enerzijds op het kerkbestuur en anderzijds op de bedienaar van de eredienst.

Onder het kerkbestuur wordt verstaan, enerzijds de kathedrale kerkfabriek Sint-Rumoldus te Mechelen en, anderzijds, de kathedrale kerkfabriek Sint-Michiël-en-Goedele te Brussel.

Onder de bedienaar van de eredienst wordt verstaan de aartsbisschop van het aartsbisdom Mechelen-Brussel.

3. Deze verplichtingen vloeien voort uit diverse wettelijke en reglementaire bepalingen alsook uit overeenkomsten gesloten tussen publiekrechtelijke overheden, waarvan de belangrijkste zijn :

- het Keizerlijk decreet van 30 december 1809 op de kerkfabrieken;
- de Wet van 5 april 1962 houdende erkenning van de wijzigingen van het aartsbisdom Mechelen en van de oprichting van het bisdom Antwerpen;
- artikel 69, 9° van de Provinciewet van 30 april 1836;
- de overeenkomst van 24 augustus 1971 tussen de provincies Antwerpen en Brabant inzake de verdeling van de lasten voortvloeiende uit de rechtstreekse verplichtingen tegenover de aartsbisschop van het aartsbisdom Mechelen-Brussel;
- het samenwerkingsakkoord van 30 mei 1994 tussen de Federale overheid, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest voor de verplichte overheveling zonder schadeloosstelling van het personeel en de goederen, rechten en verplichtingen van de Provincie Brabant naar de Provincie Vlaams-Brabant, de Provincie Waals-Brabant, het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, de Gemeenschapscommissie bedoeld in artikel 60 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen en naar de Federale overheid;
- het koninklijk besluit van 10 april 1995 tot uitvoering van de Wet van 5 april 1962 houdende erkenning van de wijzigingen van het aartsbisdom Mechelen en van de oprichting van het bisdom Antwerpen, zoals gewijzigd bij koninklijk besluit van 17 oktober 1995.

4. De verplichtingen van eerste en tweede partij ten aanzien van de kathedrale kerkfabriek Sint-Rumoldus te Mechelen en de kathedrale kerkfabriek Sint-Michiel-en-Goedele te Brussel zijn de volgende :

- de tekorten van de gewone begroting bijpassen;
- in geval van onvoldoende inkomsten van de kerkfabriek, bijdragen in de kosten van het onderhoud van de gebouwen van de eredienst;
- bijdragen in de kosten van de restauratiewerken aan de gebouwen van de eredienst.

Dat de verdeelsleutel van deze kosten tussen de overheden die de lasten dienden te dragen, als volgt werd vastgesteld in het KB van 10 april 1995 zoals gewijzigd op 17 oktober 1995 :

provincie Antwerpen :	7,60 %
provincie Vlaams-Brabant :	40,28 %
provincie Waals-Brabant :	13,62 %
Brusselse Hoofdstedelijk Gewest :	38,50 %,

zonder rekening te houden met het tiende (10 %) van deze lasten, dat vooraf ten laste komt van de provincie Antwerpen en van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest voor de op hun grondgebied gevestigde aartsbisschoppelijke zetel.

5. De verplichtingen van eerste en tweede partij ten aanzien van de aartsbisschop van het aartsbisdom Mechelen-Brussel zijn de volgende :

- het kosteloos verschaffen van een aartsbisschoppelijk paleis;
- het bijdragen in de kosten van de onderhouds-, herstellings-, renovatie-, verbeterings-, verbouwings-, uitbreidings- en restauratiewerken aan dit aartsbisschoppelijk paleis;
- in geval geen aartsbisschoppelijk paleis of een ander gelijkaardig gebouw kosteloos kan verschaft worden, het toekennen van een jaarlijkse financiële residentievergoeding voor de aanschaf (aankoop, huur, leasing of nieuwbouw) en voor de inrichting van een ander gebouw als aartsbisschoppelijke residentie op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest.

Dat er voor de verdeling van deze kosten een overeenkomst werd gesloten op 24 augustus 1971 tussen de toenmalige provincie Brabant en de provincie Antwerpen.

6. Deze verplichtingen hebben aanleiding gegeven tot meerdere geschillen tussen eerste en tweede partij.

7. Bij dagvaarding van 25 november 2010 vordert de Provincie Antwerpen een bedrag van 96.585,88 EUR van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Dit bedrag stemt volgens de Provincie Antwerpen overeen met het aandeel van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest in de kosten van het bouwkundig en technisch onderhoud van het aartsbisschoppelijk paleis en van het voormalig Refugium van Sint-Truiden te Mechelen voor de periode van 2000 tot en met 2009. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betwist dit bedrag verschuldigd te zijn.

Bij vonnis van 17 oktober 2011 veroordeelt de Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest tot betaling aan de Provincie Antwerpen van de som van 76.031,94 EUR, te vermeerderen met de interesten, de rolrechten (279,26 EUR) en de rechtsplegingsvergoeding (3.300,00 EUR).

Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest stelt hoger beroep in tegen dit vonnis. Bij arrest van 16 mei 2013 veroordeelt het Hof van Beroep te Antwerpen het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest

tot betaling aan de Provincie Antwerpen van de som van 93.323,23 EUR, te vermeerderen met de interesten en de gerechtskosten, die door het Hof begroot worden op een rechtsplegingsvergoeding van 3.300,00 EUR.

Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest heeft in uitvoering van dit arrest een som van 111.124,04 EUR betaald aan de Provincie Antwerpen :

° op 25 december 2013 : 93.323,23 (hoofdsom);

° op 11 januari 2014 : 6.879,26 EUR (rechtsplegingsvergoedingen);

° op 20 januari 2014 : 10.921,55 EUR (verwijlinterestent).

Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest stelt een voorziening in cassatie in tegen het arrest van 16 mei 2013. Bij arrest van 5 juni 2014 verbreekt het Hof van Cassatie het arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen. De zaak wordt bij hetzelfde arrest verwezen naar het Hof van Beroep te Gent. De Provincie Antwerpen heeft de procedure voor het Hof van Beroep te Gent opgestart in augustus 2016.

Deze zaak is nog steeds hangende bij het Hof van Beroep te Gent onder het rolnummer 2016/AR/1149.

8. Bij dagvaarding van 28 december 2010 vordert de Provincie Antwerpen een bedrag van 1.785.190,37 EUR van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Dit bedrag stemt volgens de Provincie Antwerpen overeen met het aandeel van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest in de kosten voor de restauratiewerken aan het aartsbisschoppelijk paleis, het voormalig Refugium van Sint-Truiden en de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen voor de periode van 1994 tot 2010. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betwist dit bedrag verschuldigd te zijn.

Met tussenvonnis van 14 mei 2012 van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen werd de vordering van de Provincie Antwerpen tegen het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest wegens tienjarige verjaring niet ontvankelijk bevonden voor alle schuldvorderingen, die betrekking hebben op kosten, die dateren van vóór 22 oktober 2000, zodat de vordering van de Provincie Antwerpen tegenover het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest verminderd werd met 567.422,77 EUR tot 1.217.767,60 EUR.

Bij eindvonnis van 7 oktober 2013 veroordeelt de Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest tot betaling aan de Provincie Antwerpen van een som van 1.217.767,60 EUR, te vermeerderen met de interesten, 1/3de van de rolrechten (257,31 EUR) en 1/3de van de rechtsplegingsvergoeding (5.500,00 EUR).

Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest stelt hoger beroep in tegen dit vonnis. De zaak is momenteel nog hangende bij het Hof van Beroep te Antwerpen onder het rolnummer 2015/AR/2080. De zaak is vastgesteld voor pleidooien op de zitting van 17 januari 2017.

9. Bij dagvaarding van 9 november 2015 vordert de Provincie Antwerpen een bedrag van 729.014,29 EUR van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Dit bedrag stemt volgens de Provincie Antwerpen overeen met het aandeel van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest in de kosten van de onderhouds- en restauratiewerken aan :

het aartsbisschoppelijk paleis, het voormalig Refugium van Sint-Truiden en de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen en in de verwarmingskosten (klimatisatiekosten) van de

Sint-Romboutskathedraal te Mechelen voor de periode van 13 september 2010 tot en met 30 juni 2015. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betwist dit bedrag verschuldigd te zijn.

Bij vonnis van 21 november 2016 veroordeelt de Rechtbank van Eerste Aanleg, Afdeling Mechelen het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest tot betaling aan de Provincie Antwerpen van een som van 729.014,29 EUR, te vermeerderen met de interesten, de rolrechten (500,00 EUR), de kosten van dagvaarding (231,62 EUR) en de rechtsplegingsvergoeding (11.000,00 EUR).

Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest heeft niet berust in dit vonnis.

10. Met aangetekende brief van 25 oktober 2016 maakt de Provincie Antwerpen een kostenafrekening ten bedrage van 399.114,96 EUR over aan het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Dit bedrag stemt volgens de Provincie Antwerpen overeen met het aandeel van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest in de kosten van het bouwkundig en technisch onderhoud van en in de kosten van de renovatie- en restauratiewerken aan het aartsbisschoppelijk paleis, het voormalig Refugium van Sint-Truiden en de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen evenals in de verwarmingskosten (klimatisatiekosten) van de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen voor de periode van 1 juli 2015 tot 15 oktober 2016. Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betwist dit bedrag verschuldigd te zijn.

11. Eerste en tweede partij wensen middels huidige overeenkomst een einde te stellen aan deze geschillen.

12. Teneinde toekomstige geschillen uit te sluiten, zijn partijen akkoord dat deze dading afgesloten wordt tot slot van alle rekeningen. Zo zullen de kosten die door tweede partij gemaakt werden en/of nog gemaakt zullen worden met betrekking tot de Sint-Romboutskathedraal, het aartsbisschoppelijk paleis, het voormalig Refugium van Sint-Truiden en de kathedrale kerkfabriek Sint-Rumoldus te Mechelen, met inbegrip van de onderhouds-, herstellings-, renovatie-, verbouwings-, verbeterings-, uitbreidings- en restauratiekosten, niet meer verhaald kunnen worden op eerste partij. Anderzijds zullen de kosten die door eerste partij gemaakt werden en/of nog gemaakt zullen worden met betrekking tot de Sint-Michielen-Goedelekathedraal, de residentie van de aartsbisschop en de kathedrale kerkfabriek Sint-Michielen-Goedele te Brussel, met inbegrip van de onderhouds-, renovatie-, verbouwings-, verbeterings-, uitbreidings-, en restauratiekosten, niet meer verhaald kunnen worden op tweede partij.

13. Huidige overeenkomst zal worden gesloten onder de opschortende voorwaarde dat een samenwerkingsakkoord, dat zal gesloten worden tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest (hierna "het samenwerkingsakkoord") betreffende de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van meer dan één Gewest bestrijkt, in werking treedt, waarbij in dit samenwerkingsakkoord onder meer dient bepaald te worden dat de financiële lasten en verplichtingen voor de kathedrale kerkfabriek Sint-Rumoldus, het aartsbisschoppelijk paleis, het voormalig Refugium van Sint-Truiden en de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen vanaf de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord op 1 januari 2017 geheel ten laste vallen van de Provincie Antwerpen en dat de lasten en de financiële verplichtingen voor de kathedrale kerkfabriek Sint-Michielen-Goedele, de residentie van de aartsbisschop en de Sint-Michielen-Goedelekathedraal te Brussel, vanaf de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord op 1 januari 2017 geheel ten laste vallen van

het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. (Een kopie van dit voorstel van samenwerkingsakkoord wordt gevoegd als bijlage aan huidige dading).

ALDUS WORDT OVEREENGEKOMEN WAT VOLGT :

Artikel 1

Na onderhandelingen en wederzijdse toegevingen sluiten de partijen een dading in de zin van artikel 2044 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 2

Huidige dading wordt gesloten onder de opschortende voorwaarde dat een samenwerkingsakkoord wordt gesloten tussen de drie Gewesten van het Rijk en wordt goedgekeurd ten laatste op 31 december 2017, waarbij vanaf 1 januari 2017 de financiële lasten en verplichtingen voor de huisvesting van de aartsbisschop van het aartsbisdom Mechelen-Brussel alsook voor de gewestgrensoverschrijdende kathedrale kerkfabriek Sint-Rumoldus te Mechelen en voor de gewestgrensoverschrijdende kathedrale kerkfabriek Sint-Michiel-en-Goedele te Brussel uitsluitend ten laste blijven van de publiekrechtelijke overheid, waar de onroerende goederen, zowel kathedralen als aartsbisschoppelijke residenties, gelegen zijn.

Het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betaalt vóór 31 januari 2017 de som van 2.916.582,63 EUR op de derdenrekening met nr. BE97 6300 6514 4249 van zijn raadsman, Mr. Jean-François De Bock, advocaat aan de balie te Brussel (NL), die de ontvangst van voormeld bedrag aan de raadsman van de Provincie Antwerpen, dhr. Christophe Coen, advocaat aan de balie te Antwerpen, zal bevestigen. Van zodra de in de eerste alinea vermelde opschortende voorwaarde is vervuld, zal Mr. De Bock voormeld bedrag van 2.916.582,63 EUR overschrijven op het bankrekeningnummer BE34 7765 9552 1190 van de Provincie Antwerpen.

Deze betaling zal gelden tot slot van alle rekeningen tussen eerste en tweede partij. Eerste en tweede partij zullen geen kosten meer op elkaar verhalen, die betrekking hebben op de lasten en verplichtingen met betrekking tot de kathedrale kerkfabriek Sint-Rumoldus, het aartsbisschoppelijk paleis, het voormaligRefugium van Sint-Truiden en de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen alsook met betrekking tot de kathedrale kerkfabriek Sint-Michiel-en-Goedele, de residentie van de aartsbisschop en de Sint-Michiel-en-Goedelekathedraal te Brussel, met inbegrip van de onderhouds-, herstellings-, verbouwings-, verbeterings-, renovatie-, uitbreidings- en restauratiekosten.

Artikel 3

Van zodra Mr. De Bock de betaling heeft uitgevoerd ten voordele van de Provincie Antwerpen, zoals bepaald in artikel 2, tweede alinea zullen eerste en tweede partij afstand doen van hun respectievelijke vorderingen en aanspraken in ieder van de hiernavolgende zaken, te weten :

- de procedure hangende voor het Hof van Beroep te Gent onder het rolnummer 2016/AR/1149;
- de procedure hangende voor het Hof van Beroep te Antwerpen onder het rolnummer 2015/AR/2080;

- de procedure die aanleiding heeft gegeven tot het vonnis van 21 november 2016 uitgesproken door de Rechtbank van Eerste Aanleg Antwerpen, Afdeling Mechelen, aldaar gekend onder het rolnummer 15/1897/A.

Van zodra de opschortende voorwaarde bepaald in artikel 2, eerste alinea vervuld is, zien eerste en tweede partij af van elk verzoek, elke vordering, of elk beroep, die zij tegen elkaar zouden kunnen instellen en die gesteund zijn op feitelijke dan wel juridische elementen, die hun oorsprong vinden in de gedingen, waaraan een einde wordt gesteld door huidige dading.

Artikel 4

De partijen komen overeen dat zij tot 1 januari 2018, in afwachting van het vervullen van de opschortende voorwaarde bedoeld in artikel 2, eerste alinea, en de afstanden bepaald in artikel 3, eerste alinea, in de tussen hen hangende procedures voor het Hof van Beroep te Gent en voor het Hof van Beroep te Antwerpen, alsook in de zaak, waar een vonnis werd geveld op 21 november 2016 door de Rechtbank van Eerste Aanleg Antwerpen, Afdeling Mechelen, geen procedurele initiatieven (zoals onder meer betekening, hoger beroep, conclusies, verzoeken tot vaststelling of andere verzoeken voorzien in het Gerechtelijk Wetboek) zullen nemen en hun respectievelijke raadslieden de instructie zullen geven de procedures, die vastgesteld zijn voor pleidooien, onbepaald uit te stellen. Conclusietermijnen worden opgeschort tot na 31 december 2017, waarna, zo geen afstand werd gedaan van de procedures, de raadslieden in onderling overleg een nieuwe conclusiekalender zullen vastleggen of, bij gebreke aan akkoord, het bevoegd rechtscollege zullen verzoeken nieuwe conclusietermijnen vast te leggen.

Artikel 5

Vanaf het ogenblik dat de opschortende voorwaarde bepaald in artikel 2, eerste alinea, is vervuld, is eerste partij volledig vrijgesteld van alle verdere bijdragen in de financiële lasten en verplichtingen met betrekking tot de kathedrale kerkfabriek Sint-Rumoldus, het aartsbisschoppelijk paleis, het voormalig Refugium van Sint-Truiden en de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen, en is tweede partij volledig vrijgesteld van alle verdere bijdragen in de financiële lasten en verplichtingen met betrekking tot de kathedrale kerkfabriek Sint-Michiel-en-Goedele, de residentie van de aartsbisschop en de Sint-Michiel-en-Goedelekathedraal.

Artikel 6

De partijen verbinden zich ertoe om elkaar, in de periode tussen de ondertekening van de huidige overeenkomst en de vervulling van de opschortende voorwaarde bepaald in artikel 2, eerste alinea, geen nieuwe facturen of kostenafrekeningen meer toe te zenden met betrekking tot de tekorten van de gewone begrotingen van en tot de onderhouds-, herstellings-, renovatie-, verbouwings-, verbeterings-, uitbreidings- en restauratiewerken aan enerzijds de kathedrale kerkfabriek Sint-Rumoldus, het aartsbisschoppelijk paleis, het voormalig Refugium van Sint-Truiden en de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen alsook aan anderzijds de kathedrale kerkfabriek Sint-Michiel-en-Goedele, de residentie van de aartsbisschop en de Sint-Michiel-en-Goedelekathedraal te Brussel.

Artikel 7

Zo de opschortende voorwaarde bepaald in artikel 2, eerste alinea, niet vervuld is vóór 1 januari 2018, dan wordt huidige overeenkomst geacht nooit te zijn aangegaan.

Artikel 8

Huidige dading is onderworpen aan het Belgisch recht.

BIJLAGE :

Voorstel van samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van meer dan één gewest bestrijkt.

Opgesteld te Antwerpen en Brussel in twee exemplaren, waarvan iedere partij verklaart één exemplaar te hebben ontvangen.

Goedgekeurd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering : op 16 februari 2016.

Goedgekeurd door de Provincieraad van Antwerpen : op 23 februari 2016.

Voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest

Voor de Provincie Antwerpen

Namens de deputatie

De Minister-President,

De Provinciegriffier, De Gedeputeerde,

R. Vervoort

D. Toelen

L. Lemmens